

שולן. לילה אחד ביקרתי בבית הקפה פאטאקי, הידוע בשל תזמורתו הצוענית והזמנתי את מבוקשי.

פתאום הגיעו אלי מהתא הסמוך פסוקי דיבור -- בעברית, ואיוו עברית! זהו בע"ר מה שמעמתי: "אני מחר טס לאיטליה ואין לי אף דולאר בכיס. דחיל רב, תגיד לי איך משיגים אותם בזול. הדוממות כיו לא חוזרת כל פעם, ואני יכול להרויח מאה אחוז מפה לשם..." שליחים?!

ועוד דבר ביחס לשליחים. בוינה יש מקום הנקרא מליין רויז שאפשר לבלות בו בנעימים. אין הייר שאינו מבקר שם. ובמקום הזה קבארת ממדרגה ראשונה, ויש גם רקדניות יפות שעיקר תפקידן הוא לעזור לאורחים לבי לות. כאשר שאלה אותי אחת, "המארחות" הללו מנין אני, ענית לי כי נתין ישראלי הנני.

"אה, אתם אנשים טובים מאוד, הישראליים", היא עותה, "אני הכרתי אחד שעבד כאן בשביל הממשלה היהודית והוא תמיד התנהג כמו גיטלמן. היתה לו יד רחבה מאוד."

בעצם גם לי היתה "יד רחבה" בימים הראשונים, כי אפשר להיות שם בזול. בש" לווה דולרים ליום אתה יכול להיות כמו מלך בזמרינג, מקום שעשועים קיצי הידוע בכל העולם.

נאצים ואנטיסמיטים. בסביבת דמי קום זהה אתה נתקל ליתים קרובות בנאציים, שאינם מסתירים כלל את היותם ואי צים נאמנים. הם חיים על שלל המלחמה שצברו, ומחכים עד יעבור זעם, או עד שמישהו יצטרך להם שוב. רק את שמם שינו.

לפי דעתם יש סכנה כי האמריקאים והי אנגלים ישלמו עתה ביוקר בעד עזרתם כאשר נלחמו בגרמנים ולא ברוסים. ואם איגלוסכסטים אלה לא יקיימו כאן ובגרמניה צבא חזק וירשו לו לתפוס את מקומו הקודם, הם אבודים.

אולם אין זו דעתם של כל האוסטרים. אין כל ספק שכולם שונאים את הרוסים ויראים מפניהם. אוסטריה עוברת עתה תקופה של חסיס כלכלית. תוצרת העיקרית -- עץ -- דרושה בכל מקום, והאמריקאים עוזרים להם למצוא שוקים חדשים. מצב הפועלים הוא טוב לאין עורר מכפי שהיה לפני המלחמה, כי הם מאורגנים ונתמכים ע"י השלטונות הרוצים למשוך את לבם מהתעמולה הקומוניסטית.

וזהו מצבם של האוסטרים היום. מכל צד מחזיק בהם משהו, וכל הזמן הוא מצהיר כי רק הוא רוצה לפנות את הארץ. חרף אהדת התושבים לאמריקאים, היו רר אים בשיעור רצון גדולה את עזיבתם של כל ארבעת "בני-הברית".

ילכו ביום הביתה. בדיחה אחת מתוך הצגה הזוכה להצלחה רבה בוינה היא: "כאשר פעם היו התורכים בארצנו קראנו לבנות-הברית לעזור לנו להוציאם. אך למי לפנות עכשיו, אם בנות-הברית עצמן יושבות כאן?"

כי מורגש, וביחוד בוינה, שהמצב יכול לעבור בנקל מחיכוכים קרים להתאזדות חמה יותר.

"מה הם רוצים מאתנו?" שאלני נהג מונית בנסענו אל מחוץ לעיר. "הרי לא היינו נאצים", וכאן הוא מזכיר לי כי הגרמנים הבעירו את העיר לפני נסיגתם, דבר מיותר בהחלט ואשר הראה, לפי דבריו, את טיב היחסים בין הגרמנים ובין האוסטרים. "ואנחנו איננו רוצים עוד מלחמה", המשיך, "שיצאו מכאן, ושיניחו לנו בשלום. כדוע הם מוכרחים לגרור גם אותנו לתוך ענייניהם?"

יהודים. ואשר ליהודים שעודם נמצאים באוסטריה, הם מרוכזים בוינה, וכל דאגתם היא "לרכוש את ענייניהם". תמצא ביניהם גם מספר ואשר הראה, לפי דבריו, שבאו לקבל בחזרה את רכושם שהורס עם בוא הנאצים. כי אוסטריה היא הארץ האירופית היחידה המחזירה את נכסי היהודים.

הרבה מיהודי אוסטריה רוצים להגר לישראל, אך מהססים, כי מהלכות קרבם שמועות פנטסטיות. למשל: בישראל מיכ"ר חים לקום בארבע בבוקר לעמוד בתור לקניית לחם! ולמה להם לעזוב ארץ שתנאי חייה כה נוחים בכדי להגר למקום שמוב"ח תחת להם בו מנה של צרות?

לר יותר, שם מתנהלים חיי לילה תוססים. בכל מקום מצויים עתה מועדוני הלילה נוסח אמריקה ואתה יכול לראות חיילים אמריקאים צעירים מבליים בחברת בחורות מקומיות, כי לפרולין של וינה, יש לב חלש. עד עתה "עשו חיים" וחיכו שיח זיורם הביתה, אולם עתה אינם כלל וכלל נחפזים לחזור, כי יש כל הסיכויים שמשם יישלחו לחזית קוריאה. אף כי אין הם בטוחים כי לא תפרוץ גם שם מלחמה באחד הימים הקרובים. לעת עתה הם "אוג" רים בילוי, ויביא המחיר אשר יביא.

במושג חיי לילה נכללת כמוכן זנות מפותחת מאוד.

האזור הרוסי הוא שונה לחלוטין. לא במבנהו או באוכלוסיו, אלא ביחס החיילים לתושבים. עדין קיים באזור הרוסי של וינה צו איזה-תודות. החיילים הרוסים מת-הלכים קבוצות קבוצות, או עם נשיהם העובדות במשרדי האדמיניסטרציה באיסט-ריה. לפעמים תראה אותם גם עם בחורות מהמפלגה הקומוניסטית המקומית, אך מספרן אינו רב.

מגיעים לאוסטבאדוהוף, תחנת הרכבת של וינה, קרוב לחצות, ואני מיד הולך לחפש לי מקום לינה במלון. אין לי פנאי לראות אם העיר השתנתה מאז הייתי כאן לפני המלחמה, אולם דבר אחד ברור: טבעם של שוערי המלונים בוינה עודנו מה שהיה.

תשובתם היא תמיד שאין להם אף חדר פנוי, ושעליך היה להזמין מקום מראש. אך אם אתה נותן להם איזה סכום קטן, מיד משתנה המצב. אם הסכום אינו גדול, יודיע לך שיש חדר פנוי, אולם רק ללילה אחד, ושלמחרת יצטרך להעביר אותך, וכיון שאיש אינו אוהב לעבור מחדר לחדר מדי יום, אתה נותן "מתנה" נוספת, ואז מתברר שאמ" גם יש חדר יפה ומרווח פנוי לרשותך. מצב זה גם מוצדק היום מבחינה "אובייקטיבית". רוב בתי המלון הגדולים של וינה הוחרמו לשמוש כוחות הכיבוש של שלש המעצמות המחזיקות את העיר: ארה"ב, אנגליה ורוסיה.

אף כי רובעיים מסוימים בוינה נפגעו קשה במלחמה, אין בעיר שינויים רבים.

"פראטר" מרכז השעשועים בוינה
באזור הרוסי — אין מתידים.

תיאטרון בורג בוינה
לידו צפו מאות קבארטים.

תעמולת הכובשים. כנגד כל ההבדלים האלה, יש לכל האזורים דבר אחד משותף: בכל אזור תמצא לשכת מודיעין וספרייה. באזור האמריקאי, בחלונות ראוה גדולים תלויות תמונות של אוירונים ענקיים, מקררים חשמליים, מכונות מפוארות, המשתדלות להוכיח כי אמריקה היא ארץ הנוחות והטכניקה המפותחת ביותר בעולם.

האנגלים מציגים לראוה תמונות רבות מספור של המלך כשהוא מוסר גביע לקבוצת כדורגל מנצחת, של הנסיכה מאגרט המבקרת מיסדר של צופות, וכו'. זוהי ארץ הספורט והדימוקרטיה המעמית.

ואילו בחלונות הראוה של הרוסים צו"דים אלפי חיילים, טנקים ותותחים בכרך האדומה שבמוסקבה, שרשרת של עשרות קומביינים קוצרים בשדות, פועלים המבילים בארמונות מלכים לשעבר, אכן שם הצליחה המהפכה, והאוסטרים עצמם יכולים להשיג אותם הישגים.

פה ושם אתה נתקל בהריסות בית או בשלד בנין שרוף. רק סביב תעלת הדנובה, משתרעים רחובות שלמים של הריסות.

אזורי הכיבוש. בעיר עצמה אין כל סימן המראה לור כי כאן נגמר אזור כיבוש אחד ומתחיל אזור שני. אתה יכול להלך בכל מקום בעיר ללא צורך בתעודות או רשיונות, אולם לכל אזור אורה משלו, ואתה לומד להבחין ביניהם במהרה.

באזור האנגלי היה לי הרושם לרע קט כי חזרתי לימי המנדט בארץ. "הטומים" שוטטו ברחובות אשר הורגש בהם העושר המיוחד המהוה את החיילים האנגלים בכל קצוי תבל. אחד הסימנים היו הסיגריטות "פלאירסי", שנמכרו בכל פינת רחוב בגלוי, אף כי ברור כי הן "שחורות". מכירת סיגריט ברחוב היא מנופולין לגבי מלחמה, ואסור לכל אדם אחר לעסוק במקצוע זה.

באזור האמריקאי מכובד החייל האנאקי יותר — או יותר נכון, רודפים אחרי-הור

כת את התיירים בעלי הדרכונים האמריקאים והאנגלים. ביחוד כשחיללים רוסיים צריכים לבדוק אותם בדרך. הם מעדיפים להשאר בפאריס, ושווייץ, ארץ זו טובה בשביל זקנים ושחפנים. בקיצור, אין מי שיעלה לאלברג אכספרס.

בשמונה בערב זוה הרכבת, ואני מסתדר בתא עם זוג הולנדי הנוסע לשווייץ. החלפנו כמה מלים בגרמנית, כיבדתי את הבעל בסגריה, ואחר כך שתקנו. רצייתי לשאול אותם כמה דברים, להכנס אתם לשיחה, אך כנראה, שלמולי מצאתי שני שת-קנים מושבעים. הוצאתי עתון ושקעתי בקריאה.

ארץ בני דיונים. בתחנה האחרונה לפני הגבול השווייצי, עלו מבקרי המכס. הם נכנסו זוגות וזוגות לתאים, אחד צרפתי ואחד שווייצי, וכשהצרפתי עורך בקר-התחפצים, עומד לו השווייצי מן הצד ומסתכל. "סידור עבודה" זה הוא רעיון מצוין. גם לנוסעים וגם למבקרים עצמם, בשביל הנוסעים זה אומר פחות טרחה, ולמבקרים פחות עבודה. עובר גם מבקר כסי פים, או יותר נכון, מחליף כספים. כי בשווייץ אין כל חוק הדורש כי יוחלף הכסף הור למטבע שווייצי עם הכניסה לארץ. המבקר עבר בכל קרון ושאל אם משהו רוצה להחליף את כספו לכל מטבע שהוא. פשוט — אין כל הצהרות דחיות, בקשר להחלפת כסף וכיוצא בזה. אדם שנכנס לארץ עם כסף ראשי להחזיק בו או להחליפו בכל מטבע שירצה.

הנסיעה בשווייץ כמות כבילוי בבית הכי-ראה, רוח, שמים, הרים, שלג. הכל ממש שופע בריאות וחיות-חיים. בבואו יורד הזוג ההולנדי, ובמקומם עולים חמשה שווייציים העושים את דרכם לציריך. הם נקיים מאד ולבושים יפה.

חוך כדי נסיעה אני קושר אתם שיחה. הם מדברים בגאווה ובבטחון עצמם. האנשים דואגים שמישהו יפלוש לארצם, אם תבוא מלחמה עולמית שלישית? "שינס-נא", יר או שאנחנו עוד יודעים איך להגן על ארצנו."

ארץ כבושה. ליד הגבול האוסטרי, נעצרת הרכבת, ועולים מבקרים אוסטריים. הם מתנהגים כאילו היו באמת אדונים בארצם, ולא רק פקידים באזור הכיבוש הצרפתי.

וזהו היום המצב באוסטריה — למראית עין מנהלים האוסטרים עצמם את כל ענייניהם. אולם אם תרצה לחקור ולבדוק את מצב העניינים, תיוכח מהר כי הכל נתון בידיהם של הכובשים האמריקאים, הצרפתיים, או האנגלים. רק באזור הכיבוש הרוסי נעשה הדבר בגלוי.

בהגיע הרכבת לגבול האזור הרוסי, נעצרת היא ליד צריף קטן, ועולים חיילים רוסיים. אתם נכנסו שקט עמוק לרכבת. אתה יכול להרגיש מין גל של פחד העובר על כל הנוסעים.

הבדל כמו בין מזרח למערב. חייל רוסי מזוין עובר ובודק את התעודות דות. אם יחליט כי תעודה נראית לו חשודה, הוא מעכב את הנוסע עד שיבדוק את התעודה בדקה יסודית, ושולח אותו לדרכו ברכבת הבאה. לכן עוקב כל אחד אחרי כל תנועה של החייל המבקר, כי אין כל ספק שאחוז לא קטן של הנוסעים ברכבת מצויד בתעודות שאינן כשרות לגמרי.

ביחוד חרדות הבחורות שברכבת. כי לא פעם, לפי דברי שכני, נמצא כי התעודות של בחורה יפה אינן בסדר, ונאלצה לרדת לצריף הקטן עד שתיבדוקנה בדקה נוספת. החייל עובר, סוקר את הנוסעים והתעודות המוגשות לו, ואינו נראה כממהר. הרי הוא אדם חשוב מאוד, וכל עוד לא החליט כי הכל כאן כהלכה, לא תוכל הרכבת להמשיך בדרכה.

דבר זה הוא בניגוד גמור לנועשה בארצות "המערביות", שם כנראה לא איכפת לכוות הכיבוש מי שיסע ברכבות, ואינם עורכים כל ביקורת.

השעה היא כבר 11 בלילה ואני עייף ככלב. זה קרוב ל-27 שעות מאז עזבנו את פאריס, ואני כבר מצטער שלא סמתי באוירון. כי הרי זה טירוף דעת להתענות 27 שעות ברכבת בזמן שאפשר לעשות אותה דרך בנותיות ב-4 שעות בלבד.

וינה: בתי מלון וחרם. אנחנו